

Χουχλιά

Περίληψη :

Παραθαλάσσιο χωριό στο νοτιοανατολικό άκρο της νήσου Αλώνης, 13 χλμ. ΒΔ της Αρτάκης. Το 1915 είχε 120-130 οικογένειες. Η κύρια απασχόληση των κατοίκων ήταν η ναυτιλία.

Άλλες Ονομασίες

Κοχλίαι, Tuzla (σημ. όνομα)

Γεωγραφική Θέση

ΒΔ Μικρά Ασία

Ιστορική Περιοχή

Βιθυνία

Διοικητική Υπαγωγή

Μουδουρλίκι Πασαλιμανιού, καϊμακαμλίκι Αρτάκης, μουτεσαριφλίκι Μπαλούκεσερ, βασιλική Προύσας

1. Ανθρωπογεωγραφία

Το παραθαλάσσιο χωριό Χουχλιά βρισκόταν στο νοτιοανατολικό άκρο της νήσου Αλώνης (Paşalimanı), 13 χλμ. ΒΔ της [Αρτάκης](#). Η ονομασία του οικισμού ήταν κοινή σε χριστιανούς και μουσουλμάνους. Προέρχεται πιθανότατα από τους πολλούς κοχλιούς (σαλιγκάρια) που υπήρχαν στην παραλία του οικισμού.

Το 1915, όταν το χωριό εκκενώθηκε από τους [Νεότουρκους](#), όπως και τα υπόλοιπα παραθαλάσσια πολίσματα με χριστιανικό πληθυσμό, ο αριθμός των κατοίκων ανερχόταν σε 876 (120-130 οικογένειες). Οι συνεχείς όμως διωγμοί και κακουχίες μέχρι το 1922 μείωσαν τον αριθμό των κατοίκων σε 300 περίπου (80 οικογένειες). Η καταγωγή διαφόρων οικογενειών του χωριού ήταν από την Κρήτη, την [Ανδρό](#), τα Γανόχωρα της Θράκης, τη Σκύρο, τη [Χίο](#) και την Ήπειρο. Πάντως οι μεταναστεύσεις αυτές πρέπει να έλαβαν χώρα πριν από το 17ο αιώνα. Η γλώσσα των κατοίκων ήταν η ελληνική, με αρκετά στοιχεία όμως που πλησίαζαν στην κρητική διάλεκτο. Τουρκικά γνώριζαν μόνο οι ναυτικοί.

2. Διοικητική δομή – Εκκλησιαστική εξάρτηση – Θρησκεία – Εκπαίδευση

Σύμφωνα με τα στοιχεία που διαθέτουμε για τις αρχές του 20ού αιώνα, τα Χουχλιά υπάγονταν διοικητικά στο [μουδουρλίκι](#) του Πασαλιμανιού του [καϊμακαμλικιού](#) της Αρτάκης, το οποίο με τη σειρά του ανήκε στο [μουτεσαριφλίκι](#) του Μπαλούκεσερ του [βιλαετίου](#) της [Προύσας](#). Το χωριό το διοικούσε [μουχτάρης](#) (τον οποίο οι κάτοικοι αποκαλούσαν [τσορμπατζή](#)) που αναδεικνυόταν μέσα από εκλογές κάθε δύο χρόνια. Οι μόνες τουρκικές αρχές που υπήρχαν στο χωριό ήταν ένας τελωνοφύλακας και ένας λιμενάρχης (αυτός μετά το 1910).

Εκκλησιαστικά τα Χουχλιά υπάγονταν στη [μητρόπολη Προκοννήσου](#), η οποία είχε παλαιότερα έδρα την Αλώνη. Μετά το 1906, όμως, αυτή μεταφέρθηκε στον Μαρμαρά. Ο πληθυσμός του χωριού ήταν αποκλειστικά ελληνικός. Υπήρχε μια μεγάλη πέτρινη εκκλησία, αφιερωμένη στην Αγία Τριάδα, και ένα μεικτό εξατάξιο σχολείο, το οποίο στεγαζόταν σε δώροφο κτήριο που χτίστηκε το 1910. Στο ισόγειο του κτηρίου στεγαζόνταν διάφορα μαγαζιά, το ενοίκιο των οποίων το εκμεταλλεύονταν η εκκλησιαστική επιτροπή για να φροντίζει για

Χουγκλιά

την πληρωμή του δασκάλου (35-55 λίρες ετησίως).

3. Στοιχεία Οικονομίας

Η κύρια απασχόληση των κατοίκων ήταν η ναυτιλία. Διέθεταν γύρω στα 40-45 καϊκια 10-15 τόνων, μετά το 1904 όμως άρχισαν να αγοράζουν και πλοία μεγαλύτερης χωρητικότητας. Οι βασικές εμπορικές ανταλλαγές του οικισμού διεξάγονταν κυρίως με την Αρτάκη.

4. Εγκατάσταση στην Ελλάδα

Οι κάτοικοι εκδιώχθηκαν για πρώτη φορά το 1915 σε διάφορα χωριά της Προύσας. Το 1918 επέστρεψαν στο χωριό, το οποίο εγκατέλειψαν οριστικά το καλοκαίρι του 1922. Στην Ελλάδα εγκαταστάθηκαν στον Μόλυβο και στο Σιγρί της [Μυτιλήνης](#) και στον Πειραιά.

Βιβλιογραφία :

	Κοντογιάννης Π. , <i>Γεωγραφία της Μικράς Ασίας. Φυσική σύστασις της χώρας, πολιτική γεωγραφία, φυσικός πλούτος</i> , Αθήναι 1921
	Αναγνωστόπουλος Α. , <i>Γεωγραφία της Ανατολής. 1: Φυσική κατάσταση της Ανατολής</i> , Αθήναι 1922
	Μήλλας Α. , <i>Προποντίδα. Μια θάλασσα της Ρωμοσύνης</i> , Αθήνα 1992
	Λάμπρος Αδ. , <i>Αφισιά και Χουγκλιά</i> , Μυτιλήνη 1959

Γλωσσάριο :

	βιλαέτι (βαλιλίκι), το
Η ανώτατη βαθμίδα της διοίκησης στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, η οποία αφορούσε μεγάλες διοικητικές περιοχές. Οι μεγάλες επαρχίες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ονομάζονταν αρχικά εγιαλέτ. Η νέα διαίρεση του 1864 εισήγαγε τον όρο βιλαγιέτ (vilayet), κατά αντιστοιχία προς το γαλλικό διοικητικό όρο département, μικρότερης όμως έκτασης. Ο διοικητής του βιλαετιού ονομαζόταν βαλής και είχε εκτεταμένες δικαιοδοσίες.	
	καϊμακαμλίκι, το
Οθωμανική διοικητική μονάδα που αντικατέστησε τον καζά στην Ύστερη Οθωμανική περίοδο, μετά τη διοικητική μεταρρύθμιση του 1864.	
	μουδιρλίκι (μουδουρλίκι), το
Οθωμανική διοικητική μονάδα στην Ύστερη Οθωμανική περίοδο, υποδιαίρεση του καϊμακαμλικιού, με διοικητή το μουδίρη ή μουδούρη.	
	μουτεσαριφλίκι, το
Οθωμανική διοικητική μονάδα μεσαίου μεγέθους που αντικατέστησε το σαντζάκι κατά την Ύστερη Οθωμανική περίοδο, μετά τη διοικητική μεταρρύθμιση του 1864.	
	μουχτάρης, ο
Αιρετός κοινοτικός υπάλληλος, ο επικεφαλής της κοινότητας σε επίπεδο χωριού ή συνοικίας.	
	τσορμπατζής

Χουγλιά

Τσορμπατζήδες ονομάζονταν οι προεστοί των ορθόδοξων κοινοτήτων στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Πηγές

Αρχείο Προφορικής Παράδοσης Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών, φάκ. Β 232.